T007 A HÀM VII 100-Q13 Biệt Dịch

Đại Tạng Kinh (Linh Sơn Pháp Bảo)

BIEÄT DÒCH KINH TAÏP A-HAØM QUYEÅN XIII 250. Toâi nghe nhö vaày: Moät thôøi, Ñöùc Phaät ôû taïi khu laâm vieân Kyø-ñaø Caáp coâ ñoäc, thuoäc nöôùc Xaù-veä. Coù moät Tröôûng giaû thænh Ñöùc Phaät vaø chö Taêng thoï trai. Theá Toân cuøng ñaïi chuùng ñeán nhaø vò ñaïi Tröôûng giaû aáy. Toân giaû Baø-kyø-xa theo thöù töï ñöôïc phaân coâng, ôû nhaø baûo veä taêng xaù. Baáy giôø coù nhieàu phuï nöõ ñeán taêng xaù, trong soá ñoù coù moät coâ gaùi raát xinh ñeïp. Baø-kyø-xa thaáy coâ gaùi aáy, bò saéc ñeïp loâi cuoán, taâm sanh duïc töôûng, neân suy nghó: “Ta ñang voïng töôûng maát lôïi ích lôùn. Thaân ngöôøi khoù ñöôïc, cheát roài khoù ñöôïc laïi. Neáu sanh taâm naøy thaät laø baát thieän, thaø boû thaân maïng, khoâng laøm theo duïc töôûng. Ta thaät khoâng xöùng laø ngöôøi xuaát gia. Vì sao? Ta thaáy coâ gaùi treû tuoåi xinh ñeïp, khoâng kieàm cheá ñöôïc taâm, phaùt sanh duïc töôûng. Ta neân noùi veà söï nguy hieåm ñaùng nhaøm chaùn”. Toân giaû noùi keä: Ta ñang boû duïc luïy Soáng trong phaùp xuaát gia Duïc, voâ minh theo ñuoåi Laøm maát caû taâm thieän Nhö boø aên maï ngöôøi Ngon quaù khoâng nhòn ñöôïc Naêm duïc cuõng nhö vaäy Tham aên khoâng hoå theïn Neáu khoâng ngaên caám ngay Taát haïi luùa phaùp thieän Ví nhö ngöôøi Saùt-lôïi Taäp ñuû caùc ngheä taøi Giaû söû coù ngaøn ngöôøi

Cung teân baén loaïn xaï
Thanh nieân Saùt-lôïi naøy
Vaãn chieán thaéng soá kia
Tyø-kheo ñuû chaùnh nieäm
Nhö ngöôøi Saùt-lôïi aáy
Ñang caàm dao trí tueä
Chaët ñöùt caùc duïc giaùc
Ñaõ tröø duïc giaùc roài
An laïc thöôøng tòch dieät.
Chính ta nghe Phaät daïy
Coù hai loaïi baïn thaân
Treân ñöôøng veà Nieát-baøn
An laïc trong taâm ta
Ta tu khoâng phoùng daät
ÔÛ röøng soáng yeân tònh
Ta taùn trôï taâm yù
Cho laø laäp chaùnh phaùp
Sau phaûi ñeán choã cheát
Ai chöùng ñaéc Nieát-baøn
Bieát ñoù laø taâm aùc
Laøm sao sai ñöôïc ta.

251. Toâi nghe nhö vaày:

Moät thôøi, Ñöùc Phaät ôû taïi khu laâm vieân Kyø-ñaø Caáp coâ ñoäc, thuoäc nöôùc Xaù-veä.

Toân giaû Baø-kyø-xa ñoái vôùi caùc vò Tyø-kheo coù ñöùc ñoä nhu hoøa khieâm toán, sanh taâm kieâu maïn, lieàn tænh giaùc ngay, töï traùch baûn thaân:

“Ta ñaõ maát söï lôïi ích lôùn. Thaân ngöôøi khoù ñöôïc, xuaát gia khoù hôn. Ta ñaõ ñöôïc caû hai laïi khoâng theå caản thaän, khinh thöôøng vieäc xuaát gia, khinh thöôøng maïng soáng, duøng trí naêng cuûa ta khinh mieät Tyø-kheo coù ñöùc ñoä nhu hoøa khieâm toán. Ta phaûi noùi leân söï nhaøm chaùn ñoái vôùi taâm kieâu maïn aáy”. Toân giaû noùi keä:

Ngöôi phaûi boû caùc maïn
Khoâng neân töï kieâu caêng
Ñöøng vì maïn, neân luøi
Sau hoái haän khoâng kòp
Taát caû caùc chuùng sanh
Ñeàu bò maïn laøm haïi
Haïi ñeán rôi ñòa nguïc
Theá neân ta ngaøy nay
Khoâng neân yû taøi naêng
Maø sanh taâm kieâu maïn
Ai xa lìa kieâu maïn
Thì boû ñöôïc trieàn caùi
Taâm trong saïch cung kính
Chöùng ñaéc ñöôïc ba minh
Ngöôøi khieâm toán nhö vaäy
Laø Tyø-kheo chaùnh nieäm
Kieàu-traàn-nhö, Xaù-lôïi
Töï taïi, khoâng troùi buoäc
Khoâng öa thích duïc keát
Thoaùt ly haún kieâu maïn.

252. Toâi nghe nhö vaày:

Moät thôøi, Ñöùc Phaät ôû taïi khu laâm vieân Kyø-ñaø Caáp coâ ñoäc, thuoäc nöôùc Xaù-veä.

Toân giaû Baø-kyø-xa ôû nôi yeân tònh, sieâng naêng tu taäp, tinh taán khoâng phoùng daät, truù nôi quaû vò naøy chöùng ñaéc ba minh. Toân giaû töï
nghó: “Ta ôû nôi yeân tònh, chöùng ñöôïc ba minh. Ta muoán ca ngôïi söï chöùng ñaéc ba minh cuûa mình”. Toân giaû noùi keä:

Xöa ta meâ ñaém duïc

Traûi qua nhieàu thaønh phoá
Treân ñöôøng ñi gaëp Phaät
Ñöôïc höôûng phöôùc lôïi lôùn
Ñöùc Cuø-ñaøm thöông xoùt
Giaûng chaùnh phaùp cho con
Con nghe chaùnh phaùp roài
Ñöôïc loøng tin thanh tònh
Tö duy vieäc xuaát gia
Ñaïi Ñaïo Sö theá gian
Giaùo hoùa khoâng phaân bieät
Nam nöõ hay lôùn beù
Trung nieân hay giaø laõo
Phaät goïi laø thaân höõu
Chæ daïy phöông trôøi thieän
Cho chuùng voâ minh, muø
Höôùng daãn chæ moân naøy
Ñoù laø phaùp moân naøo
Chính laø boán Chaân ñeá
Töø nhaân taäp sanh khoå
Töø khoå neân xuaát gia
Thaáy ñöôïc taùm Chaùnh ñaïo
Giuùp ñôõ caùc chuùng sanh
An oån höôùng Nieát-baøn
Ta tu khoâng phoùng daät
ÔÛ röøng vaéng, tónh laëng
Chöùng ñaéc ñöôïc ba minh
Laøm xong lôøi Phaät daïy

253. Toâi nghe nhö vaày:
Moät thôøi, Ñöùc Phaät ôû taïi khu laâm vieân Kyø-ñaø Caáp coâ ñoäc, thuoäc nöôùc Xaù-veä.
Ñöùc Phaät baûo caùc Tyø-kheo:
–Ta ñang muoán daïy boán caâu keä phaùp. Caùc oâng haõy laéng nghe,
Ta seõ noùi. Theá naøo laø yù nghóa boán caâu keä phaùp?
Baäc Tieân thaùnh giaûng daïy
Thieän ngöõ laø toái thöôïng
AÙi ngöõ khoâng thoâ aùc
Laø toái thöôïng thöù hai
Thaät ngöõ khoâng doái traù

Laø toái thöôïng thöù ba
Khoâng noùi lôøi phi phaùp
Ñuùng phaùp laø thöù tö
Ñaây laø giaûng veà boán
YÙ nghóa töù cuù keä.
Toân giaû Baø-kyø-xa ñang ôû giöõa hoäi chuùng, suy nghó: “Phaät ñang giaûng noùi veà boán caâu phaùp, ta muoán khen moãi keä moät caâu taùn döông”.
Baø-kyø-xa ñöùng daäy, chaép tay höôùng veà Phaät, thöa:
–Baïch Theá Toân, con laø Baø-kyø-xa coù ñieàu muoán noùi, xin Ngaøi cho pheùp.
Sau khi ñöôïc Ñöùc Phaät cho pheùp tuøy yù, Toân giaû Baø-kyø-xa noùi keä:
Lôøi noùi ra khoâng haïi baûn thaân
Laïi khoâng haïi ngöôøi laø lôøi thieän
Thöôøng neân aùi ngöõ ñeå ngöôøi vui
Cuõng khoâng noùi ra lôøi thoâ aùc
Laøm theo nhöõng lôøi Phaät ñaõ daïy
Taát ñöôïc an laïc ñeán Nieát-baøn
Lôøi noùi thieän thöôøng ñoaïn caùc khoå
Lôøi noùi thaät vò ngoït toái thöôïng
Noùi thaät ñuùng luùc ñöôïc lôïi lôùn
Soáng baèng lôøi thaät, Thieän tröôïng phu.
254. Toâi nghe nhö vaày: Moät thôøi, Ñöùc Phaät ôû taïi khu laâm vieân Kyø-ñaø Caáp coâ ñoäc, thuoäc nöôùc Xaù-veä. Ñöùc Phaät baûo caùc Tyø-kheo: –Treân ñôøi coù haïng löông y bieát trò beänh baèng boán caùch, xöùng ñaùng laø thaày cuûa vua. Theá naøo laø boán? Moät, bieát roõ beänh; hai, bieát nguyeân nhaân sanh beänh; ba, bieát caùch trò heát beänh ñang coù; boán, trò heát beänh khoâng coøn taùi phaùt. Ngöôøi coù khaû naêng nhö vaäy laø löông y treân ñôøi. Ñöùc Phaät cuõng thaønh töïu boán phaùp. Ñöùc Nhö Lai Chí Chaân Chaùnh Ñaúng Giaùc laø Löông y Voâ thöôïng, coù boán caùch nhoå teân ñoäc cho chuùng sanh. Theá naøo laø boán? Ñoù laø khoå, laø nguyeân nhaân cuûa khoå, laø söï dieät khoå vaø con ñöôøng dieät khoå. Ñöùc Phaät baûo Tyø-kheo:

–Muõi teân ñoäc sanh, laõo, beänh, töû, öu, bi, khoå naõo, y só theá gian khoâng theå bieát ñöôïc nguyeân nhaân khoå sanh, tröø saïch heát khoå vaø phöông phaùp coù theå ñoaïn tröø laõo, beänh, töû, öu, bi, khoå naõo, chæ coù Ñöùc
Nhö Lai Chí Chaân Chaùnh Ñaúng Giaùc laø Baäc Voâ Thöôïng Löông Y, bieát nguyeân nhaân khoå sanh, söï heát khoå cho ñeán bieát laõo, beänh, töû, öu, bi, khoå naõo, bieát nguyeân nhaân cuûa noù vaø söï ñoaïn tröø. Ñöùc Nhö Lai bieát hoaøn toaøn veà boán caùch nhoå teân ñoäc, theá neân ñöôïc toân xöng laø Löông Y
Voâ Thöôïng.
Toân giaû Baø-kyø-xa ñang ngoài trong hoäi, suy nghó: “Ta neân ca ngôïi boán phöông phaùp nhoå teân ñoäc cuûa Nhö Lai”.

Toân giaû ñöùng daäy chaép tay höôùng veà Ñöùc Phaät, noùi keä:
Con xin quy y Phaät
Thöông xoùt caùc chuùng sanh
Ñaáng Toái Thöôïng Ñeä Nhaát
Nhoå ñöôïc teân ñoäc ra
Coù boán haïng thaày thuoác
Trò ñöôïc boán loaïi beänh
Ñoù laø trò thaân beänh
Treû con, maét, teân ñoäc
Nhö Lai trò beänh maét
Hôn thaày thuoác theá gian
Duøng muõi nhoïn trí tueä
Loät maïc maét voâ minh
Nhö Lai trò thaân beänh
Hôn thaày thuoác theá gian
Thaày thuoác trong theá gian
Chæ trò beänh boán ñaïi
Nhö Lai gioûi phaân bieät
Saùu giôùi, möôøi taùm giôùi
Duøng giaùo phaùp trò lieäu
Beänh naëng tham, saân, si
Hay trò beänh keû ngu
Toái thaéng khoâng ai baèng
Neân nay con kính leã
Ñaïi Toân Sö Cuø-ñaøm
Y vöông teân Ca-löu
Cho nhieàu ngöôøi thuoác thang
Laïi coù thaày thuoác gioûi
Teân laø Baø-hoâ-lö
Chieâm-tyø vaø Kyø-baø
Caùc y vöông nhö vaäy
Trò ñöôïc nhieàu chöùng beänh
Gaëp boán thaày thuoác naøy
Ngöôøi beänh lieàn trò heát
Nhöng beänh seõ taùi phaùt
Cuõng khoâng thoaùt khoûi cheát.
Nhö Lai Voâ Thöôïng Y
Ngaøi coù theå lieäu trò
Nhoå teân ñoäc heát khoå

Thoaùt ly haún sanh töû
Khoâng coøn thoï khoå nöõa
Voâ löôïng na-do-tha
A-taêng-kyø chuùng sanh
Phaät trò cho heát khoå
Khoâng bao giôø taùi phaùt
Con xin thöa ñaïi chuùng
Chö Hieàn ôû trong hoäi
Ñeàu neân chí taâm duøng
Thuoác cam loä baát töû
Moïi ngöôøi neân tin thoï
Ngöôøi trò maét voâ thöôïng
Trò thaân nhoå teân ñoäc
Khoâng thaày thuoác naøo baèng
Theá neân phaûi chí taâm
Quy y Ñaáng Cuø-ñaøm.

255. Toâi nghe nhö vaày:
Moät thôøi, Ñöùc Phaät ôû taïi vöôøn truùc Ca-lan-ñaø, thuoäc thaønh Vöông xaù.
Tyø-kheo Ni-cuø-ñaø-kieáp-ba ôû trong röøng roäng vaéng thöù nhaát, trong röøng naøy laïi coù moät khu röøng nöõa. Baáy giôø Tyø-kheo aáy bò beänh, Toân giaû Baø-kyø-xa laø ngöôøi nuoâi beänh. Do côn beänh aáy, Tyø-kheo Ni- cuø-ñaø-kieáp-ba nhaäp Nieát-baøn. Sau khi hoûa thieâu cuùng döôøng Hoøa thöôïng Ni-cuø-ñaø-kieáp-ba, Toân giaû Baø-kyø-xa laàn löôït du haønh ñeán vöôøn truùc Ca-lan-ñaø, thaønh Vöông xaù. Vaøo saùng sôùm, Toân giaû Baø-kyø-xa maëc y mang baùt vaøo thaønh Vöông xaù khaát thöïc, sau khi thoï trai, röûa baùt, mang toïa cuï ñeán gaëp Phaät, chænh ñoán y phuïc, chaép tay höôùng Phaät, noùi keä: Nay con muoán hoûi Phaät Baäc Trí Tueä Voâ Löôïng Tröø nghi hoaëc hieän taïi ÔÛ trong röøng roäng vaéng Tyø-kheo nhaäp Nieát-baøn Sanh ra coù phuùc ñöùc Giöõ gìn thaân, mieäng, yù Vaø coù tieáng khen lôùn Ni-cuø-ñaø-kieáp-ba Phaät ñaët cho teân naøy Phaät laø Baø-la-moân Ñaët teân hoï nhö vaäy. 256. Toâi nghe nhö vaày: Moät thôøi, Ñöùc Phaät ôû taïi khu laâm vieân Kyø-ñaø Caáp coâ ñoäc, thuoäc nöôùc Xaù-veä. Khi aáy caùc vò ñaïi Thanh vaên kyø cöïu ñeàu caát am coác chung quanh choã Phaät vaø ôû ñoù. Toân giaû Kieàu-traàn-nhö ñöùng ñaàu caùc vò Hieàn giaû nhö Baït-caâu Ma-ha-nam, Da-xaù, Na-tyø-la-ma-ngöu-töø, Xaù-lôïi-phaát, Ma-ha Muïc-lieân, Ma-ha Ca-dieáp, Ma-ha Caâu-hi-la, Ma-ha Kieáp-taân-na, A- na-luaät, Nan-ñaø Ca, Cam-tyø-la, Da-xaù-töø-la, Caâu-tyø-ha-phuù-na, Caâu- tyø-la Caâu-baø-ni-neâ-ca, Tha-tyø-la, caùc vò aáy vaø caùc vò ñaïi Thanh vaên khaùc ñeàu ôû trong caùc am coác baèng coû. Vaøo ngaøy möôøi laêm boá taùt, Ñöùc Nhö Lai traûi toïa cuï, ngoài tröôùc chuùng Taêng. Toân giaû Baø-kyø-xa ôû trong ñaïi chuùng, ñöùng daäy chaép tay

baïch Phaät:
–Xin cho pheùp con noùi.
Sau khi ñöôïc Phaät cho pheùp, Baø-kyø-xa noùi keä:
Caùc vò ñaïi Tyø-kheo
AÙi duïc ñaõ khoâ caïn
Döùt boû caùc taäp khí
Duõng maõnh khoâng sôï haõi
Bieát thôøi, vaø tri tuùc
Khoâng tham vò naêm duïc
Rôøi taát caû caáu ueá
Thaâm taâm coù trí tueä
Vôùi ñaày ñuû nhö vaäy
Goïi laø ñaïi Tyø-kheo

257. Toâi nghe nhö vaày:
Moät thôøi, Ñöùc Phaät ôû taïi khu laâm vieân Kyø-ñaø Caáp coâ ñoäc, thuoäc nöôùc Xaù-veä.
Toân giaû Baø-kyø-xa ôû giaûng ñöôøng Tyø-xaù-khö Loäc töû maãu, bò beänh raát naëng. Phuù-naëc laø ngöôøi nuoâi beänh. Toân giaû Baø-kyø-xa baûo Phuù-naëc:
–OÂng haõy ñeán gaëp Ñöùc Theá Toân, nhaân danh ta, ñaûnh leã saùt chaân Theá Toân, thaêm Theá Toân, ít beänh ít phieàn naõo, sinh hoaït coù nheï nhaøng maïnh khoûe khoâng? Phuù-naëc vaâng theo lôøi Toân giaû ñeán gaëp Phaät, ñaûnh leã saùt chaân Phaät, ngoài qua moät beân, chaép tay baïch: –Thöa Theá Toân, Tyø-kheo Baø-kyø-xa ôû giaûng ñöôøng Tyø-xaù-khö bò beänh raát naëng, baûo con ñeán gaëp Theá Toân, nhaân danh Toân giaû ñaûnh leã saùt chaân Theá Toân, thaêm hoûi Theá Toân, ít beänh ít phieàn naõo, sinh hoaït coù nheï nhaøng maïnh khoûe khoâng? Phuù-naëc laïi baïch Phaät: –Baø-kyø-xa coù theå vôùi côn beänh naøy seõ nhaäp Nieát-baøn, caàu mong Theá Toân haï coá ñi ñeán ñoù. Nhö Lai im laëng nhaän lôøi cuûa Phuù-naëc. Phuù-naëc trôû laïi gaëp Baø-kyø-xa:

–Thöa Hoøa thöôïng, con ñaõ thaêm hoûi vaø thöa thænh Theá Toân: “Toân giaû Baø-kyø-xa coù theå beänh naëng maø vaøo Nieát-baøn”. Theá Toân im laëng nhaän lôøi cuûa con. Sau khi xuaát thieàn, Theá Toân ñi ñeán gaëp Baø-kyø-xa ôû giaûng ñöôøng Tyø-xaù-khö. Khi Toân giaû Baø-kyø-xa thaáy Theá Toân ñang ñi ñeán, neân coá söùc muoán ngoài daäy. Theá Toân baûo: –Thaày khoâng caàn phaûi daäy. Theá Toân ngoài treân moät toïa cuï rieâng, baûo Baø-kyø-xa: –Thaân theå oâng ñang beänh hoaïn, coù chòu noåi khoâng, coù aên uoáng ñöôïc khoâng? Baø-kyø-xa thöa: –Söï ñau ñôùn naøy coù taêng, khoâng giaûm. Beänh cuûa con, nhö ngöôøi löïc só baét laáy ngöôøi yeáu ñuoái ghòt ñaàu toùc ñeø xuoáng boùp chaët, ñaàu con ñau ñôùn cuõng nhö vaäy. Nhö ngöôøi ñoà teå löïc löôõng duøng dao moå buïng, caét ruoät con boø, buïng con ñau ñôùn cuõng nhö vaäy. Nhö ngöôøi gaày oám bò ngöôøi maïnh khoûe baét ñem nöôùng treân löûa neân thaân theå bò chaùy khoâ, thaân con bò ñau ñôùn

cuõng nhö vaäy. Hoâm nay con muoán nhaäp Nieát-baøn. Con muoán ca ngôïi Phaät laàn cuoái cuøng. Sau khi ñöôïc Phaät cho pheùp, Toân giaû ñaõ noùi keä: (nguyeân baûn thieáu baøi keä)

Keä toùm löôïc:
Boån nhö töûu tuùy töù cuù taùn
Long hieäp, baït ñoäc tieãn
Ni-cuø-ñaø-kieáp-taân nhaäp Nieát-baøn
Taùn ñaïi Thanh vaên Baø-kyø-xa dieät taän.

258. Toâi nghe nhö vaày: Moät thôøi, Ñöùc Phaät du hoùa ôû nöôùc Caâu-taùt-la trôû veà nöôùc Xaù-veä, ngöï taïi laâm vieân Kyø-ñaø Caáp coâ ñoäc. Coù moät thanh nieân teân laø Cöïc Maïn, thöøa höôûng söï thoâng thaùi hieåu bieát ñuùng ñaén cuûa baûy ñôøi töø toå tieân ñeán cha meï, töï mình ñoïc tuïng laïi daïy baûo ngöôøi khaùc. Ngöôøi naøy nghe ñieàu gì cuõng ñeàu ghi nhaän, ñaït ñöôïc choã yù nghóa saâu xa nôi boán saùch Vi-ñaø, Sa-la-caøn-ñaø Luaän, Thanh luaän, luaän Tyø-ca-la, luaän Hyù tieáu, luaän Tyø-ñaø-la, hieåu bieát phaùp ñieån vaø thoâng ñaït yù nghóa cuûa caùc luaän aáy. Anh ta vôùi dung maïo ñeïp ñeõ, taøi ngheä hôn ngöôøi, khoâng ai bì kòp, laïi sanh vaøo nhaø haøo toäc, soáng nôi phuù quyù, töï thò veà taøi löïc neân raát kieâu maïn, khoâng kính thuaän cha meï vaø khoâng leã kính caùc baäc Hoøa thöôïng, A-xaø-leâ, Sö tröôûng thaân thuoäc.

Thanh nieân Cöïc Maïn nghe Ñöùc Phaät töø nöôùc Caâu-taùt-la ñeán nöôùc Xaù-veä, ngöï taïi khu laâm vieân Kyø-ñaø Caáp coâ ñoäc, muoán ñeán gaëp Phaät, neân suy nghó: “Khi ta ñeán nôi aáy, neáu Sa-moân Cuø-ñaøm tieáp ñaõi ta, ta seõ chaøo hoûi. Ngöôïc laïi, ta seõ trôû veà!” Sau khi suy nghó, thanh nieân naøy ñi ñeán gaëp Phaät. Trong luùc Ñöùc Theá Toân ñang thuyeát phaùp cho ñaïi chuùng chung quanh, thanh nieân Cöïc Maïn ñi vaøo. Nhö Lai khoâng ñeå maét tôùi. Thanh nieân suy nghó: “Sa-moân Cuø-ñaøm khoâng quan taâm ñeán ta”, neân muoán trôû veà. Theá Toân bieát taâm nieäm cuûa anh ta neân noùi keä: Vì muoán, bieát ñeán ñaây Chöa ñöôïc laïi muoán veà Taïi sao khoâng haønh ñoäng Ñaït taâm nguyeän töï thaân. Thanh nieân Cöïc Maïn suy nghó: “Sa-moân Cuø-ñaøm bieát taâm nieäm cuûa ta”. Lieàn sanh loøng tin, muoán laøm leã döôùi chaân Phaät. Ñöùc Phaät baûo thanh nieân: –Ta ghi nhaän taâm oâng, khoâng caàn laøm leã, nhö vaäy laø ñuû roài. Moïi ngöôøi thaáy vieäc laï chöa töøng coù nhö vaäy, neân ñeàu leân tieáng: –Sa-moân Cuø-ñaøm coù thaàn thoâng lôùn, thanh nieân Cöïc Maïn naøy ñoái vôùi cha meï, Hoøa thöôïng, A-xaø-leâ cuûa mình coøn khoâng cung kính, nay gaëp Cuø-ñaøm, laïi töï mình khieâm toán, kính thuaän vaâng lôøi. Thanh nieân Cöïc Maïn nghe tieáng noùi cuûa moïi ngöôøi vöøa döùt, lieàn ngoài qua moät beân, thaúng ngöôøi chaùnh yù, noùi keä:

Ñoái vôùi nhöõng nôi naøo
Khoâng neân sanh kieâu maïn
Laïi ñoái vôùi choã naøo

Phaûi coù loøng khieâm nhöôïng
Ai tröø heát caùc khoå
Ai cho söï an laïc
Cuùng döôøng ai laø hôn
Ñöôïc hieàn trí khen ngôïi?
Theá Toân noùi keä ñaùp:
Cuùng döôøng cho cha meï
Baèng taâm saïch traêng troøn
Kính thuaän anh thaân thuoäc
Hoøa thöôïng, A-xaø-leâ
Cuøng caùc Toân tröôûng khaùc
Khoâng khinh maïn vôùi hoï
Caàn phaûi neân khieâm toán
Thaân taâm ñeàu cung kính
Neáu gaëp ai ñau khoå
Neân giuùp hoï tröø khoå
Laøm cho hoï an laïc
Cuùng döôøng khaép taát caû
Vôùi baäc tröø tham saân
Vaø xa lìa ngu si
A-la-haùn döùt laäu
Chaùnh trí, ñaéc giaûi thoaùt
Caùc baäc Thöôïng nhaân aáy
Khoâng ñöôïc töï cao ngaïo
Phaûi höôùng veà quy y
Chaép tay cung kính leã.
Khi aáy Theá Toân giaûng noùi phaùp quan troïng cho Cöïc Maïn, …
cho ñeán … khoâng thoï nghieäp ôû ñôøi sau nhö ñaõ noùi trong kinh Ba-lamaät-xaø.
Phaät giaûng daïy nhö vaäy, caùc Tyø-kheo nghe lôøi Phaät daïy ñeàu hoan hyû phuïng haønh.

259. Toâi nghe nhö vaày: Moät thôøi, Ñöùc Phaät du hoùa ôû nöôùc Caâu-taùt-la ñi ñeán khu laâm vieân Kyø-ñaø Caáp coâ ñoäc, thuoäc nöôùc Xaù-veä. Khi aáy Baø-la-moân Öu-kieät-ñeà-xaù-lò toå chöùc ñaøn teá lôùn, coät baûy traêm traâu chuùa ôû truï, caùc loaïi suùc sanh nhö traâu ñöïc, traâu ngheù, deâ ñöïc, deâ ñen… nhieàu voâ soá, bò coät khaép nôi ñeå teá ñaøn. Taïi ñoù coù doïn caùc moùn aên thôm ngon. Caùc Baø-la-moân ôû nhöõng nöôùc khaùc nghe oâng ta toå chöùc teá ñaøn, ñeàu vaân taäp ñeán. Baø-la-moân Öu-kieät-ñeà-xaù-lò nghe Ñöùc Phaät töø nöôùc Caâu-taùt-la ñi tôùi khu laâm vieân Kyø-ñaø Caáp coâ ñoäc, nöôùc Xaù-veä, muoán ñeán gaëp Phaät, neân suy nghó: “Ta ñang saép ñaët caùc phaåm vaät ñeå toå chöùc teá ñaøn, neân hoûi Cuø-ñaøm xem coù thieáu soùt gì khoâng?”. Baø-la-moân ñi

baèng xe gaén loâng, maëc y phuïc toaøn traéng, caàm chóa ba baèng vaøng, bình vaøng ñöïng ñaày nöôùc saïch, caùc thanh nieân haàu haï hai beân, caùc Baø-la-moân ôû nhöõng nöôùc khaùc cuõng cuøng ñi theo, ñeán gaëp Ñöùc Phaät, sau khi thaêm hoûi roài, ngoài qua moät beân, baïch Phaät: –Thöa Theá Toân, con ñang toå chöùc ñaïi teá ñaøn, coät baûy traêm traâu chuùa vaø caùc loaïi suùc sanh... cho ñeán Baø-la-moân caùc nöôùc khaùc ñeàu vaân taäp tôùi, vaät duïng ñaõ baøy bieän xong, muoán tieán haønh teá ñaøn lôùn, xin Ñöùc Phaät daïy con laøm sao cho ñaày ñuû hôn, khoâng coù thieáu soùt. Ñöùc Phaät daïy: –Naøy Baø-la-moân, oâng laø chuû toå chöùc cuùng teá, boá thí lôùn, caàu phöôùc, maø bò toäi raát naëng, döïng leân ba loaïi dao goïi laø baát thieän, gaây ra nhaân khoå vaø bò quaû baùo khoå, laøm thuaän theo khoå neân thoï laáy quaû baùo khoå. Nhöõng gì goïi laø ba thöù dao? Ñoù laø dao nôi yù, khaåu, thaân. Nhöõng gì laø dao nôi yù? Neáu oâng teá vôùi yù nghieäp baát thieän, gieát haïi suùc sanh ñeå cuùng teá lôùn, ñoù laø döïng leân dao baèng yù. Theá naøo laø dao baèng mieäng? Khi oâng muoán cuùng teá, neân neâu baøy: ngaøy mai ta seõ gieát caùc loaïi sanh maïng theo yeâu caàu, ñoù laø döïng leân dao baèng mieäng. Theá naøo laø dao baèng thaân? Khi oâng cuùng teá, chính tay loâi keùo traâu chuùa vaø caùc loaøi suùc sanh khaùc ñeå chuù nguyeän, ñoù laø döïng leân dao baèng thaân.

Naøy Baø-la-moân, coù ba loaïi löûa toái thaéng vi dieäu, caàn phaûi caån thaän, caàn phaûi cung kính, chaúng phaûi teá löûa theo taø kieán cuûa oâng ñaâu. Theá naøo laø ba? Moät laø löûa cung kính, hai laø löûa cuøng khoå vui, ba laø löûa

ruoäng phöôùc. Löûa cung kính laø gì? Caàn phaûi cuùng döôøng, cung kính toân troïng giuùp ñôõ cha meï. Vì sao? Cha meï vì caàu coù con, neân cuùng teá thaàn linh, sau ñoù ñöôïc con. Tinh huyeát cuû t ñ meh -ñ pöôùqhaà ôø qhaà eâm

Khi Baø-la-moân Öu-kieät-ñeà-xaù-lò nghe Phaät daïy lieàn baûo thanh nieân OÂ-ñaùp: –Ngöôi haõy veà laïi nôi teá ñaøn, tröôùc heát ñeán nôi nhöõng suùc sanh duøng ñeå teá, haõy thaû heát chuùng ra vaø ñöa tôùi nôi coù nöôùc vaø coû, cho soáng heát ñôøi chuùng, khoâng ñöôïc giam giöõ. Sau khi thöa: “Hoøa thöôïng ñaõ ra leänh, con xin thöøa haønh”, thanh nieân OÂ-ñaùp lieàn ñi ñeán teá ñaøn baûo moïi ngöôøi: –Ta nhaän leänh cuûa Öu-kieät-ñeà-xaù-lò, thaû heát taát caû suùc sanh vaø cho chuùng ñöôïc töï do. Luùc thanh nieân OÂ-ñaùp ñi ñeán teá ñaøn, Nhö Lai lieàn vì Baø-la-moân Öu-kieät-ñeà-xaù-lò, theo nhö thöôøng phaùp cuûa chö Phaät, giaûng thuyeát chæ daïy phaùp troïng yeáu, laøm cho oâng ta ñöôïc lôïi ích, hoan hyû. Khi Baø-la- moân thoï giôùi... cho ñeán... thaáy ñöôïc chaân ñeá nhö trong phaåm Ñoät-la-xaø (kinh 81). Baø-la-moân Öu-kieät-ñeà-xaù-lò söûa laïi y phuïc, laïy saùt döôùi chaân Phaät, baïch Phaät: –Thöa Theá Toân, caàu mong ngaøy mai Ngaøi cuøng ñaïi chuùng ñeán teá ñaøn nhaän söï cuùng döôøng cuûa con. Theá Toân im laëng nhaän lôøi. Sau khi nghe Ñöùc Phaät giaûng daïy, laïi thaáy Ngaøi ñaõ thoï thænh, Baø-la-moân hoan hyû trôû veà teá ñaøn, suoát ñeâm baøy bieän caùc moùn aên thôm ngon, saép ñaët toøa ngoài vaø nöôùc saïch. Saùng hoâm sau, oâng ta ñeán gaëp vaø baïch Phaät:

–Thöa Ngaøi, ñaõ ñeán giôø! Theá Toân cuøng ñaïi chuùng ñaép y mang baùt ñi ñeán teá ñaøn, Ngaøi ngoài tröôùc chuùng Taêng. Luùc Baø-la-moân thaáy Phaät cuøng ñaïi chuùng ñaõ an toïa, töi tay daâng nöôùc saïch vaø caùc moùn aên uoáng thôm ngon. Ñaïi chuùng thoï trai xong, thu xeáp baùt. Baø-la-moân lieàn ñaët moät choã ngoài tröôùc Theá Toân, caàu mong ñöôïc nghe phaùp. Theá Toân chuù nguyeän: Trong nhöõng caùch teá lôùn Cuùng teá löûa ñöùng ñaàu Caùc saùch Baø-la-moân Taùt-baø-ñeå ñöùng ñaàu

Trong khaép caû ñaát nöôùc Nhaø vua ñöùng haøng ñaàu Khaép traêm soâng caùc suoái Nöôùc bieån ñöùng haøng ñaàu AÙnh saùng coù trong ñeâm Maët traêng saùng hôn heát Trong caùc loaïi aùnh saùng Nhaät quang laø baäc nhaát Trong möôøi phöông theá giôùi Ñöùc Phaät laø Toái toân. Theá Toân giaûng thuyeát giaùo phaùp cho Baø-la-moân, ñem laïi lôïi ích, hoan hyû, sau ñoù Ngaøi töø giaõ. 260. Toâi nghe nhö vaày: Moät thôøi, Ñöùc Phaät ôû taïi khu laâm vieân Kyø-ñaø Caáp coâ ñoäc, thuoäc nöôùc Xaù-veä. Coù moät thanh nieân teân laø Taêng-giaø-la ñeán gaëp Phaät, sau khi thaêm hoûi, ngoài qua moät beân, baïch Phaät: –Thöa Theá Toân, quan saùt theá naøo ñeå bieát ngöôøi baát thieän? Phaät daïy: –Nhö quaùn saùt maët traêng. Hoûi: –Quaùn saùt theá naøo ñeå bieát ngöôøi toaøn thieän? Phaät daïy: –Nhö quaùn saùt maët traêng. Thanh nieân laïi hoûi: –Theá naøo laø quaùn saùt ngöôøi baát thieän nhö maët traêng? Phaät daïy: –Ngöôøi baát thieän nhö maët traêng möôøi saùu, töø aùnh saùng toûa saùng troøn ñaày giaûm daàn ñeán khuyeát, cho ñeán khuyeát hoaøn toaøn khoâng coøn gì caû. Nhö trong Phaät phaùp, ngöôøi khoâng ñuû tín taâm ñeå thoï trì giôùi caám, ít ñoïc tuïng haønh trì boá thí. Sau ñoù hoï bieáng nhaùc, khoâng sieâng naêng, maát daàn tín taâm, huûy phaïm giôùi caám, khoâng coøn boá thí, laïi gaàn guõi keû aùc, khoâng thaân caän Taêng baûo ñeå nghe giaùo phaùp. Hoï khoâng nghe giaùo

phaùp neân thaân, mieäng, yù taïo nghieäp baát thieän. Ñaõ taïo nghieäp aùc neân sau khi cheát, hoï bò ñoïa vaøo ñöôøng aùc. Theá neân bieát raèng ngöôøi aùc cuõng nhö maët traêng khuyeát daàn cho ñeán maát haún. Hoûi: –Theá naøo laø ngöôøi thieän nhö maët traêng? Phaät daïy: –Nhö maët traêng baét ñaàu coù, aùnh saùng phaùt trieån daàn daàn, ñeán ngaøy möôøi laêm thì troøn saùng hoaøn toaøn. Trong Phaät phaùp ngöôøi coù tín taâm tu haønh giöõ giôùi, hoïc taäp ña vaên, tu haïnh boá thí, tröø boû taø kieán, tu hoïc chaùnh kieán, ôû trong Phaät phaùp ñöôïc thuaàn tín taâm, kieân trì giôùi caám, tu hoïc ña vaên, boá thí khoâng keo kieät, ñaày ñuû chaùnh kieán, taêng tröôûng daàn tín taâm, trì giôùi, ña vaên, boá thí. Ngöôøi vôùi haønh ñoäng nôi thaân, mieäng, yù ñeàu thieän, thaân caän baïn thieän, tu taäp ñaày ñuû caùc phaùp thieän, sau khi qua ñôøi ñöôïc sanh leân coõi trôøi. Theá neân bieát raèng ngöôøi thieïân cuõng Phaät daïy:

Chaùnh giaùc vaø Thanh vaên
Chaùnh tín Baäc Thieän Theä
Coù loøng tin vöõng beàn
Thì cuoäc soáng toân quyù

Sau cuøng ñaéc Nieát-baøn.
Sanh Thính nghe lôøi Phaät daïy, hoan hyû phuïng haønh.

262. Toâi nghe nhö vaày:
Moät thôøi, Ñöùc Phaät ôû taïi khu laâm vieân Kyø-ñaø Caáp coâ ñoäc, thuoäc nöôùc Xaù-veä.
Vaøo saùng sôùm, Theá Toân maëc y mang baùt vaøo thaønh khaát thöïc.
Coù moät vò Baø-la-moân giaø choáng gaäy caàm baùt ñi khaát thöïc. Theá Toân thaáy vaäy, baûo Baø-la-moân:
–OÂng giaø caû, vì sao phaûi choáng gaäy caàm baùt ñi khaát thöïc?
Baø-la-moân ñaùp:
–Toâi coù baûy ñöùa con, ñaõ cöôùi vôï vaø phaân chia taøi saûn cho chuùng.
Nay toâi khoâng coøn gì, bò con xua ñuoåi neân phaûi ñi xin aên.
Phaät baûo oâng ta:
–Ta vì oâng maø noùi keä, oâng coù theå ñeán giöõa moïi ngöôøi noùi keä naøy khoâng?
Ñaùp:
–Toâi coù theå.
Theá Toân noùi keä:
Sanh con raát vui möøng
Vì noù, gom tieàn cuûa
Roài cöôùi vôï cho chuùng
Laïi xua ñuoåi cha giaø
Nhöõng keû khoâng hieáu töø
Mieäng goïi laø cha meï
Nhö con cuûa La-saùt
Ta saép cheát neân ñuoåi
Cuõng nhö trong taøu ngöïa
Ñeå ñaày caû luùa maïch
Ngöïa nhoû khoâng kính nhöôïng Chen laán xoâ ngöïa giaø. Con toâi cuõng nhö vaäy Khoâng coù taâm kính yeâu Xua ñuoåi, toâi ñi xin Khoâng baèng gaäy yeâu toâi Toâi nhôø vaøo gaäy naøy Ngaên ngöøa choù deâ ngöïa Giuùp söùc cho toâi ñi Ñeâm toái laøm baïn toâi Doø nöôùc bieát caïn saâu Ñöùng daäy nhôø gaäy choáng Nhôø gaäy khoûi nghe nhieàu Chính gaäy naøy yeâu ta. Baø-la-moân nghe baøi keä naøy vaø hoïc thuoäc loøng. Luùc baûy ngöôøi con ôû trong ñaùm ñoâng, Baø-la-moân ñeán ñoù vaø baûo: –Caùc ngöôøi haõy nghe toâi noùi. Khi moïi ngöôøi im laëng, oâng lieàn noùi baøi keä treân. Baûy ngöôøi con xaáu hoå, cuøng nhau ñöùng daäy cung kính ñôõ laáy cha giaø, ñem cha veà nhaø, ñeå ôû laïi choã cuõ. Caùc ngöôøi con ñeàu daâng leân cha hai taám vaûi ñeïp. Baø-la-moân suy nghó: –Ta ñöôïc an laïc laø nhôø vaøo söùc cuûa Ngaøi Cuø-ñaøm, vaäy Ngaøi laø A-xaø-leâ cuûa ta, theo phaùp cuûa Baø-la-moân,

neân cuùng döôøng Hoøa thöôïng A-xaø-leâ. Baø-la-moân beøn choïn laáy taám vaûi ñeïp nhaát, ñi ñeán gaëp Phaät, ngoài qua moät beân, baïch Phaät: –Thöa Theá Toân, con ñang soáng trong nhaø, ñöôïc nhieàu lôïi laïc laø nhôø aân cuûa Ngaøi. Trong kinh saùch cuûa con coù daïy, ñoái vôùi A-xaø-leâ neân cuùng döôøng theo phaàn A-xaø-leâ, ñoái vôùi Hoøa thöôïng neân cuùng döôøng theo phaàn Hoøa thöôïng. Thöa Cuø-ñaøm, Ngaøi laø A-xaø-leâ cuûa con, xin thöông con maø nhaän taám vaûi naøy. Khi aáy vì loøng töø bi, Theá Toân thoï nhaän taám vaûi aáy. 263. Toâi nghe nhö vaày:

Moät thôøi, Ñöùc Phaät ôû taïi khu laâm vieân Kyø-ñaø Caáp coâ ñoäc, thuoäc nöôùc Xaù-veä. Theá Toân maëc y mang baùt vaøo thaønh khaát thöïc. Coù moät Baø-lamoân giaø choáng gaäy caàm baùt ñi khaát thöïc, thaáy Phaät ôû töø xa, lieàn ñi ñeán vaø noùi vôùi Ngaøi: –Toâi choáng gaäy caàm baùt ñi xin aên, Ngaøi cuõng xin aên. Vaäy toâi vôùi Ngaøi ñeàu laø Tyø-kheo. Theá Toân noùi keä: Chaúng phaûi xin cuûa ngöôøi Ñöôïc goïi laø Tyø-kheo Khi soáng ñôøi taïi gia Ai tu taäp phaïm haïnh Quaû phöôùc vaø aùc baùo Ñoaïn heát khoâng chaáp tröôùc Caïn khoâ caùc nghieäp buoäc Môùi goïi laø Tyø-kheo. Ñöùc Phaät daïy nhö vaäy, caùc Tyø-kheo nghe lôøi Phaät daïy ñeàu hoan hyû phuïng haønh. 264. Toâi nghe nhö vaày: Moät thôøi, Ñöùc Phaät ôû taïi vöôøn truùc Ca-lan-ñaø, thuoäc thaønh Vöông xaù. Khi aáy phía Baé c thaø nh Vöông xaù coù Baø-la-moâ n laøm ruoäng teân laø Ñaäu-la-xaø . Vaø o saù ng sôùm , Theá Toâ n maëc y mang baùt ñeán choã oâng aáy.

Baø-la-moân thaáy Theá Toân töø xa ñi tôùi, lieàn ñeán gaëp Theá Toân vaø thöa:

–Theá Toân, con gieo gioáng, caøy ruoäng môùi coù aên, chöù khoâng xin ngöôøi khaùc. Thöa Cuø-ñaøm, nay Ngaøi cuõng neân caøy ruoäng ñeå aên.

Phaät daïy:

–Ta cuõng caøy gieo haït ñeå aên.

Baø-la-moân Ñaäu-la-xaø noùi keä:

Ngaøi töï noùi bieát caøy
Nhung chöa thaáy Ngaøi caøy
Neáu Ngaøi thaät bieát caøy
Xin noùi ra phöông phaùp.
Theá Toân noùi keä ñaùp:
Laáy tín taâm laøm gioáng
Caùc thieän laøm ruoäng toát
Tinh taán laø traâu keùo
Trí tueä laø aùch caøy
Hoå theïn laø löôõi caøy
Nieäm laø ngöôøi caàm caøy
Ñieàu thuaän thaân, mieäng, yù
Trì giôùi daây coät coû

Caøy tan coû phieàn naõo
Trôøi möa ngoït ñuùng luùc
Caøo coû laø taâm thieän
Thu hoaïch caây luùa thieän
Ñöa veà nôi an oån
Chaéc chaén ñöôïc an toaøn
Ta caøy böøa nhö vaäy
Neân ñöôïc quaû cam loä
Vöôït leân khoûi ba coõi
Khoâng trôû laïi luaân hoài.
Baø-la-moân thöa:
–Ngaøi ñaõ caøy baèng phöông phaùp caøy toái thöôïng, hôn caùc caùch caøy khaùc.
Khi Baø-la-moân nghe keä, taâm ñöôïc tin hieåu, lieàn ñem ñaày baùt thöùc aên ñeán daâng leân Phaät. Ñöùc Phaät khoâng nhaän. Ngoaøi ra, nhö lôøi noùi cuûa Baø-la-moân Ñaäu-la-xaø… cho ñeán… khoâng thoï thaân ôû ñôøi sau.

Nguồn: Giảng Sư (giangsu.io.vn) — văn bản trích từ kho sách cổ và kinh điển.